

GEBIEDSAANDUIDING

Beknopte beschrijving van ligging en situatie

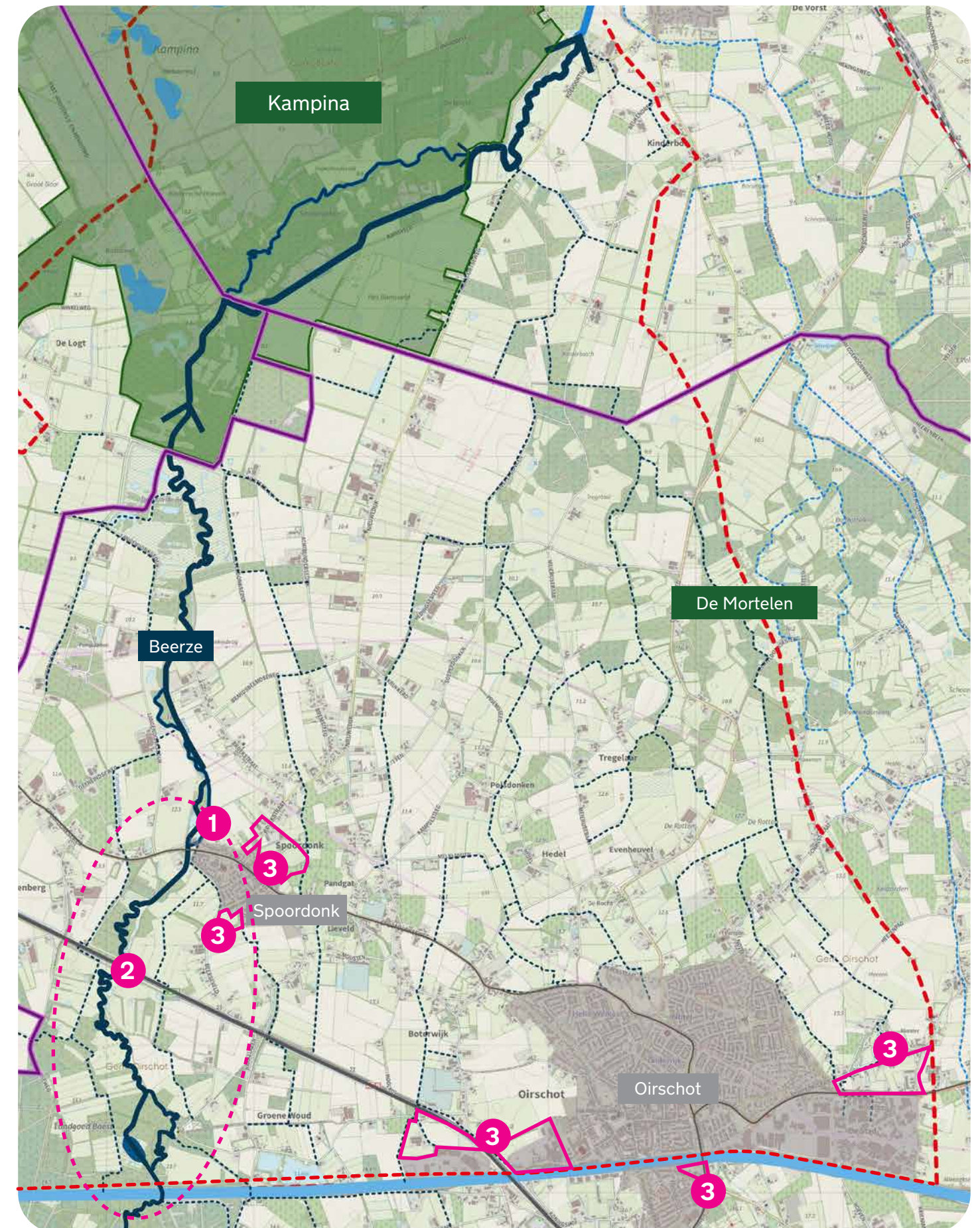
Deelgebied D beslaat het oostelijk deel van het stroomgebied van de Beerze. De Beerze ontspringt in Lommel (België) en splitst nabij Boxtel in een oostelijke tak die uitmondt in de Dommel en een westelijke tak die uitmondt in de Essche Stroom.

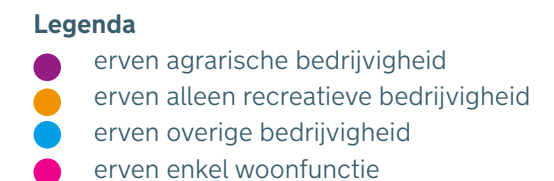
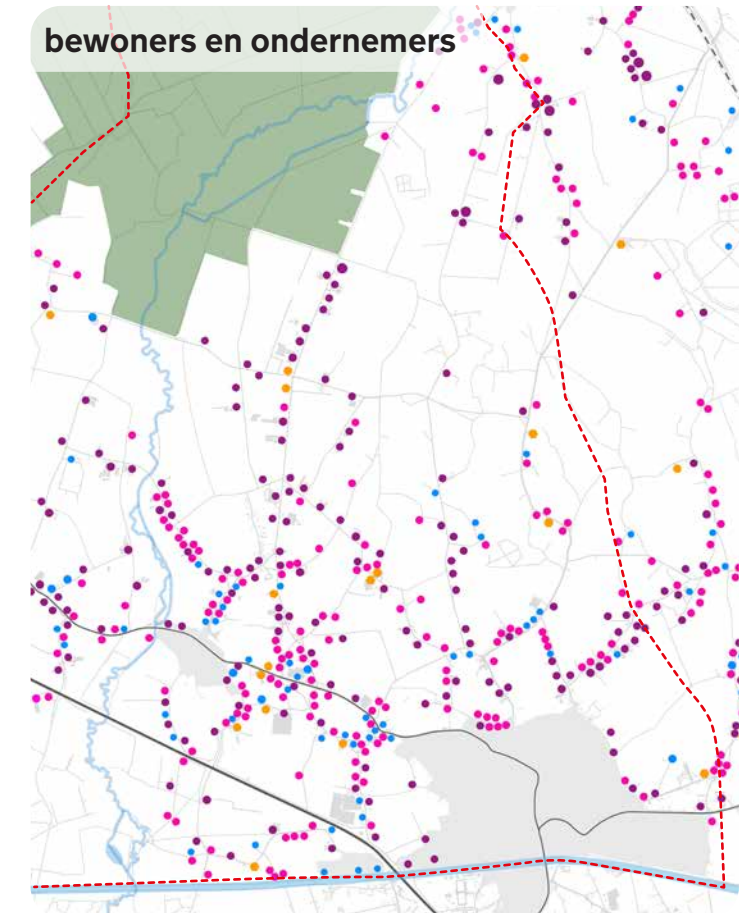
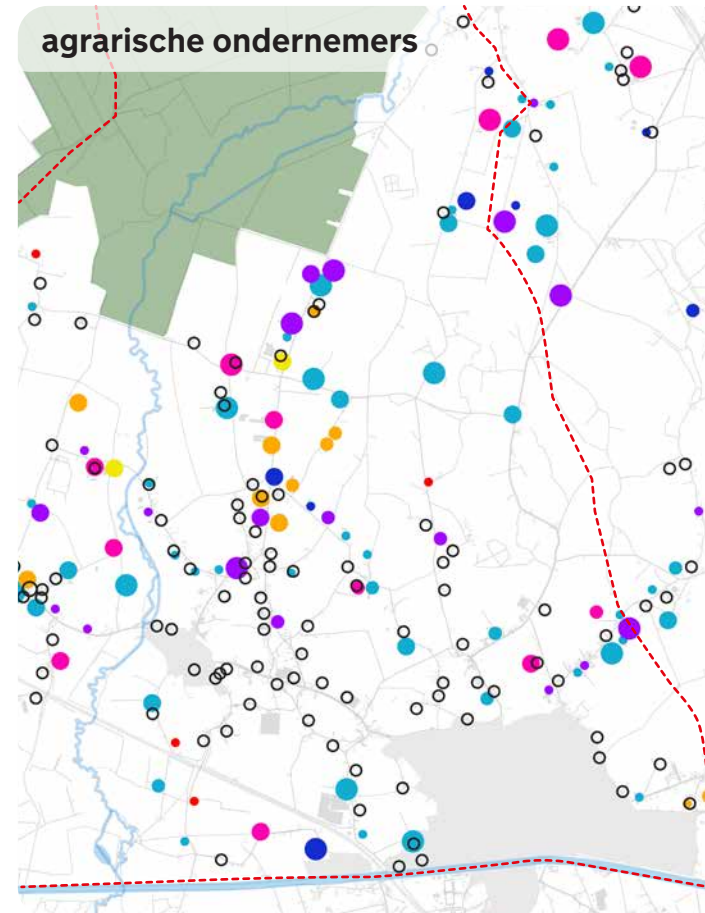
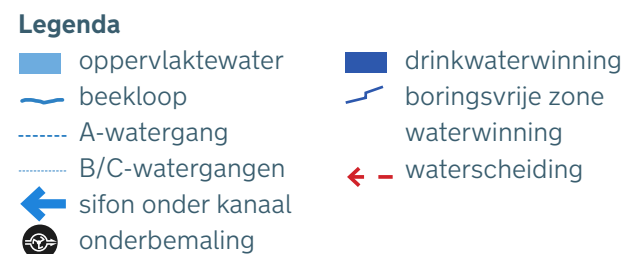
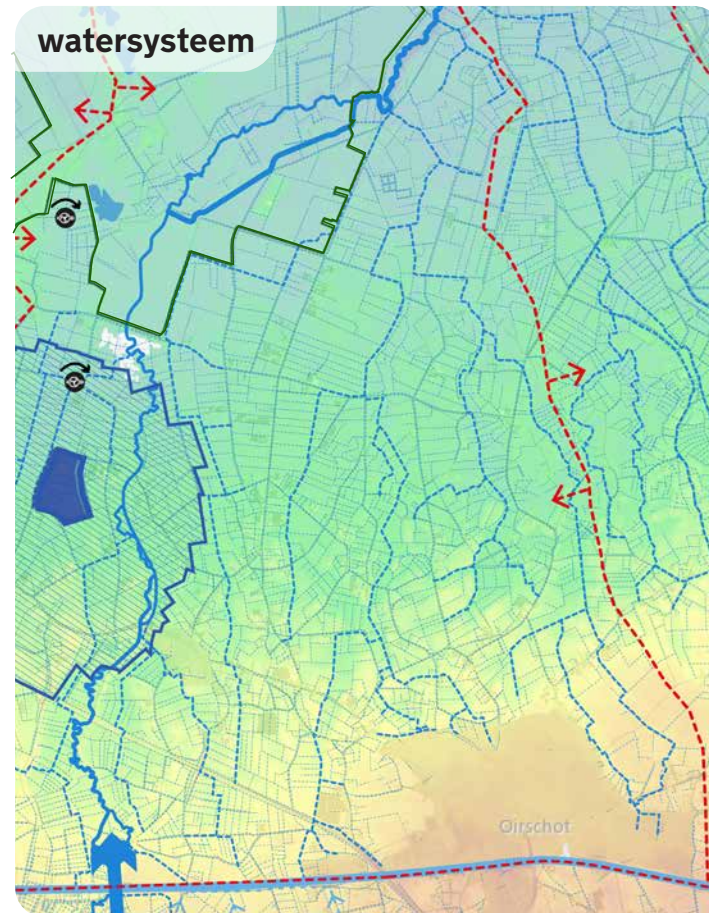
Het deelgebied ligt geheel in de gemeente Oirschot. De dorpskernen van Oirschot en Spoordonk en een groot deel van natuurgebied De Mortelen vallen binnen het deelgebied.

LOPENDE ONTWIKKELINGEN

Beknopt overzicht lopende ontwikkelingen, eigenaarschap en status

1. Spoordonks Watermolenlandschap, (gemeente Oirschot, visievorming)
2. Beekdalpassage A58 (Rijkswaterstaat, planvorming)
3. Woningbouwopgaven Oirschot en Spoordonk (gemeente Oirschot, planvorming en uitvoering)

KENSCHETS

Beknopte landschappelijke kenschets van het gebied

Het gebied ligt op de overgang van een hoger en drogere dekzandrug naar een lager gelegen natter gebied in het noorden. In het zuiden ontspringen verschillende waterlopen naar het noorden om uiteindelijk uit te monden in de Beerze. Het lager gelegen beekdal van deze beek ligt westelijk.

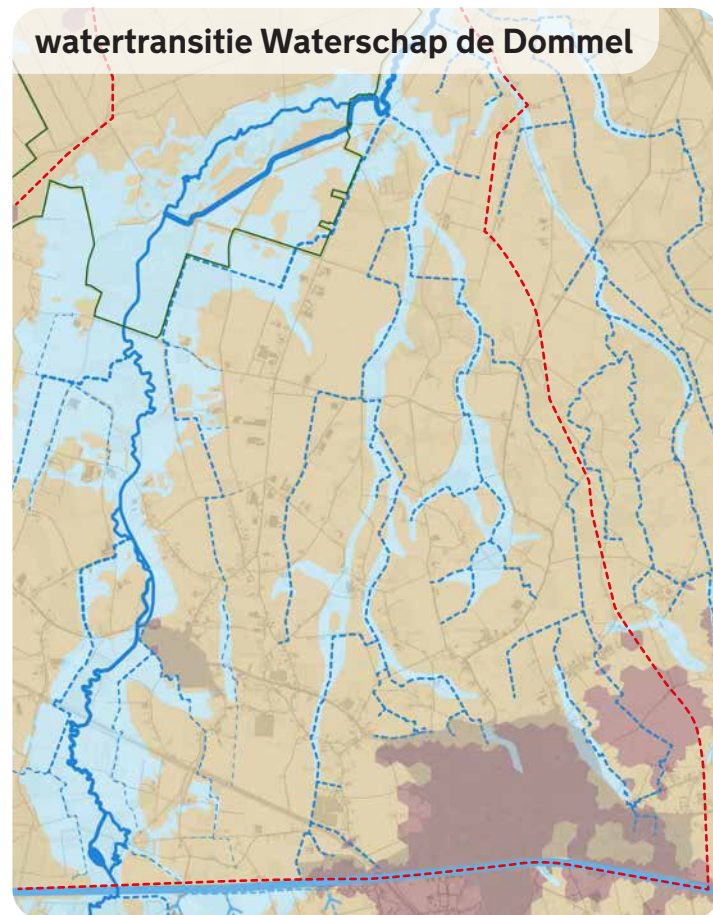
Op het hoogste punt liggen de kernen Oirschot en Spoordonk, op de overgang naar het lager gelegen gebied ligt een uitgestrekt eeuwenoud kampenlandschap: nog altijd een authentiek, kleinschalig landschap met hoge biodiversiteitswaarden. In het nattere westelijke deel hiervan ligt het huidige natuurgebied De Mortelen.

In de kromming van de Beerze lag een heidegebied dat in de vorige eeuw ontgonnen is voor de landbouw, dit betreft de omgeving van de Nieuwedijk.

Beknopte sociaal-economische kenschets van het gebied

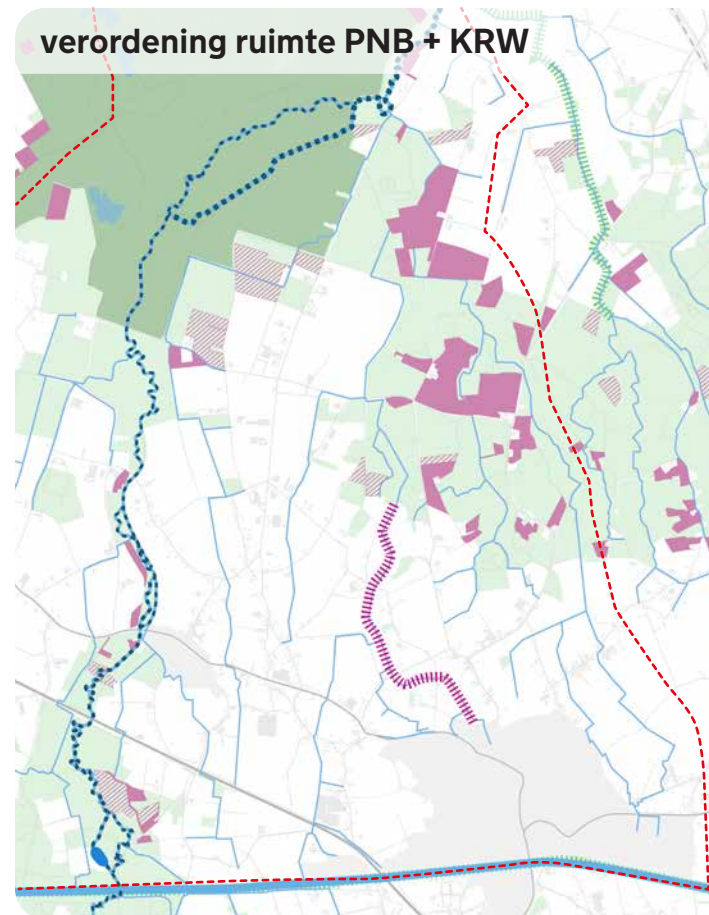
De afgelopen jaren is een groot aantal intensieve varkens- en kippenbedrijven direct ten noorden van de kernen gestopt. In het cluster Nieuwedijk en ten zuiden van buurtschap Lennisheuvel is nog een aantal intensieve bedrijven aanwezig, net als enkele melkvee- en paardenhouderijen.

Het deelgebied kent van oudsher vele boerenerven langs linten gesitueerd. Inmiddels herbergen zij een grote verscheidenheid aan agrarisch en recreatief ondernemerschap, als ook woonerven.

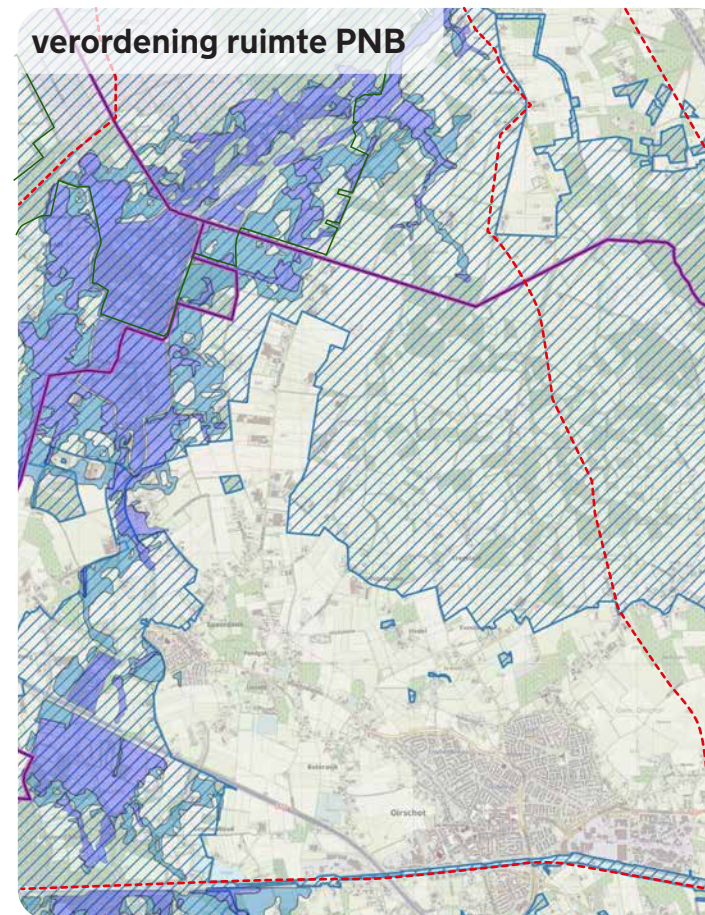
Legenda

- hoge koppen
- flanken
- beekdalen

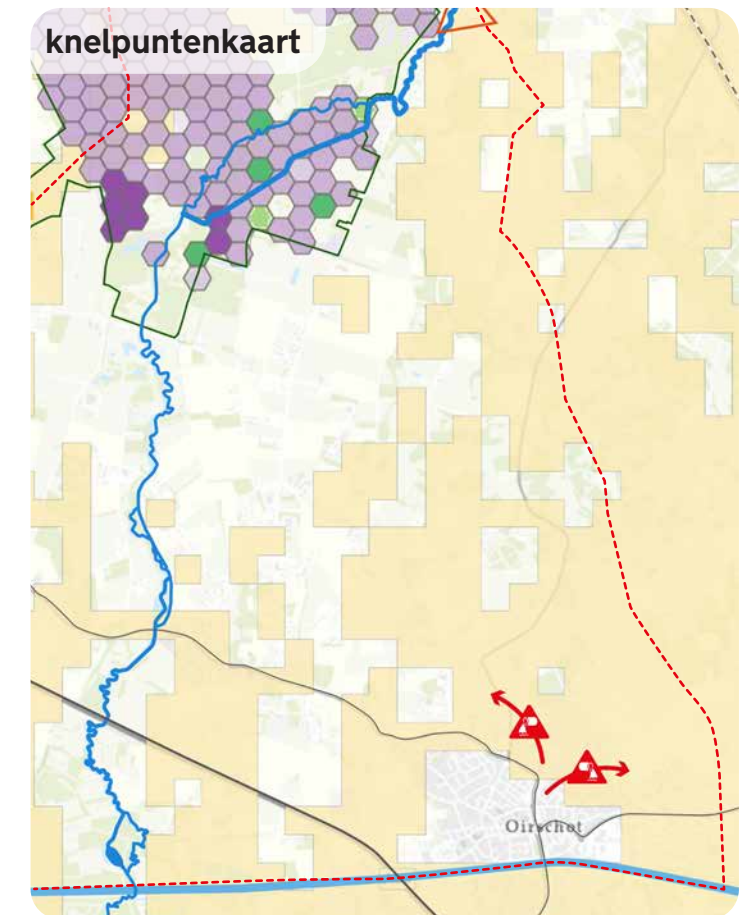
Legenda

- N 2000
- huidige NNB
- nog in te richten natuur
- nog te verwerven gronden
- huidige evz
- nog te realiseren evz
- KRW oppervlaktewaterlichamen

Legenda

- reservering waterberging
- regionale waterberging
- attentiezone waterhuishouding

Legenda

- overbelasting kritische depositie waarde stikstofgevoelige habitattypen
- waterkwaliteit beken
- droogtestress hoog/matig/laag
- overstort riool

BELEIDSOPGAVEN

Beknopte samenvatting huidige beleidskaders water en natuur

- Realisatie van nog enkele percelen Natuurnetwerk Brabant (NNB) in het beekdal van de Beerze, in de Mortelen ligt nog een grote NNB-opgave.
- Realisatie Ecologische Verbindingszone (EVZ) tussen Oirschot en De Mortelen.
- Handelingsperspectieven Waterschap De Dommel: het gebied ligt voor het grootste deel op de flanken, naast het beekdal van de Beerze en de dalen van enkele stroompjes.
- Inrichten reserveringsgebieden langs de beekdalen.
- Kaderrichtlijn Water: De Beerze is een KRW-oppervlaktelichaam

KNELPUNTEN

Beknopte samenvatting knelpunten

- Overbelasting in de stikstofgevoelige habitattypen N2000 (emissies in overgangszone worden in stikstofanalyse nog in beeld gebracht)
- Verschillende intensieve veehouderijen op korte nabijheid N2000
- Droogtegevoeligheid van het gebied door ontwatering, specifiek ook de Mortelen
- Waterkwaliteit van de Beerze is onder de norm
- Riiooloverstort Oirschot zorgt voor probleem waterkwaliteit
- Toename areaal boomkwekerij met intensief landgebruik

SAMENVATTING HOOFDOPGAVE

Realisatie van een klimaatrobuust watersysteem de Beerze, specifieke opgave in het vergroten van de bergingscapaciteit in de zuidzijde van het beekdal. De opgave ligt met name bij de verhoging van de grondwaterstanden op de flanken om verdroging van de natuur tegen te gaan. Onderdeel daarvan is het aanpassen van de afwatering van de Mortelen, zodat het water kan worden vastgehouden.

Gezien de ligging nabij kwetsbare habitattypen N2000 is vermindering van emissies noodzakelijk ten behoeve van behoud en herstel van deze natuurwaarden. De opgave ligt er met name voor het agrarisch intensievere cluster rondom Nieuwedijk gezien haar directe ligging aan de Kampina.

Er ligt een opgave voor economisch perspectief voor de agrarische clusters rondom Nieuwedijk en Broekstraat met infiltratie en watervasthoudende bodems (hoge organische stof) én met een recreatief aantrekkelijk cultuurlandschap. Dit biedt kansen voor verbrede en recreatieve verdienmodellen in de schil rondom Kampina.

Balans in de recreatieve druk en behoud en versterking van de natuur in het gebied. Er ligt een kans om het overgangsgebied landschappelijk en recreatief verder te versterken om het gebied recreatief te reguleren.

Legenda Een veerkrachtig en klimaatadaptief watersysteem

- N 2000
- natuurlijke laagtes, ruimte voor piekbuien
- + stedelijk water vasthouden en infiltreren
- + water landelijk gebied vasthouden en infiltreren
- + bodem als spons (aanvullen grondwater: vasthouden en infiltreren)

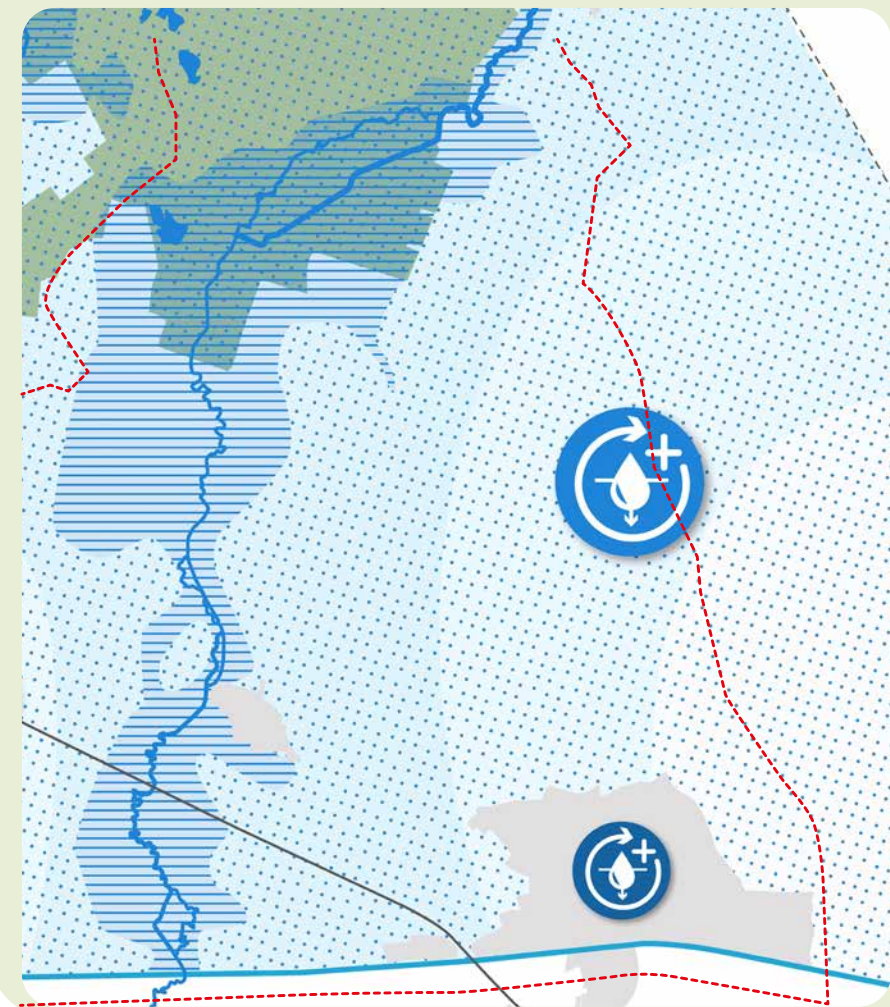
Legenda Een veerkrachtig en robuust ecosysteem

- N 2000
- NNB
- indicatie zoekgebied overgangszone
- verhogen groen-blauwe dooradering landelijk gebied
- droge ecologische verbindingen natuurgebieden
- robuuste natte ecologische verbindingen

OPGAVE PER UITGANGSPUNT

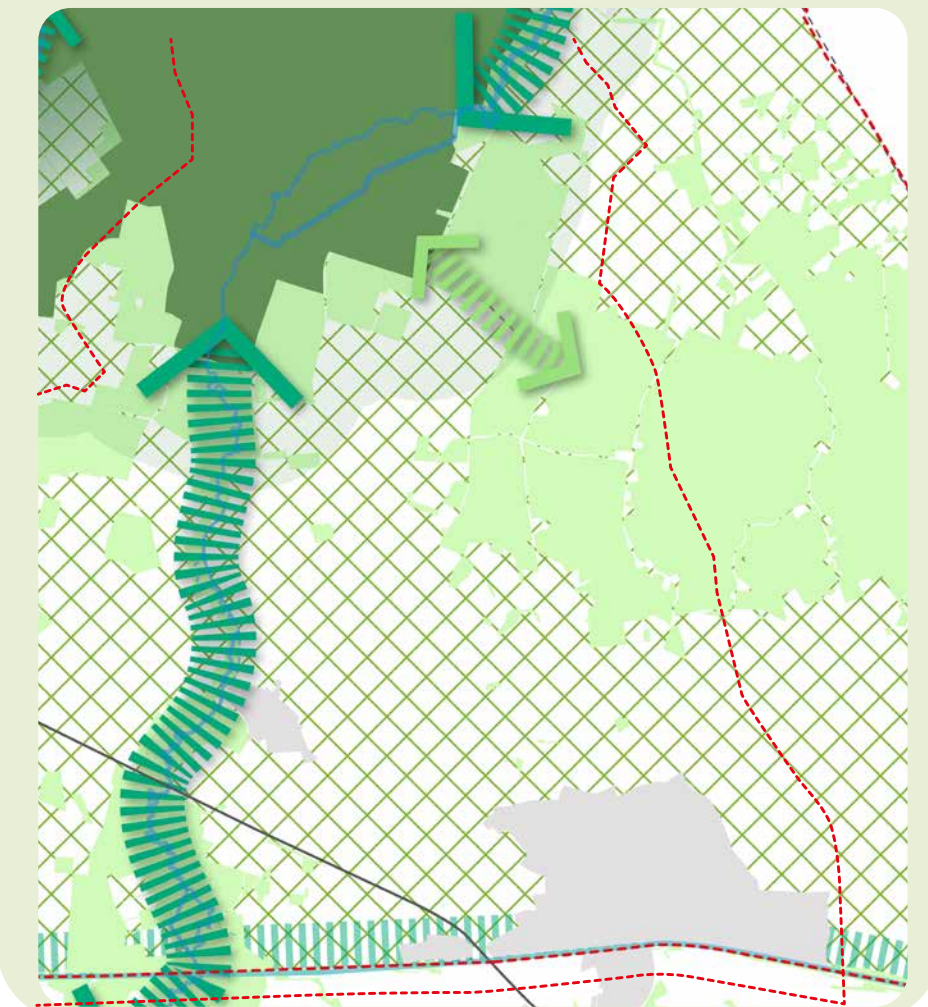
Een veerkrachtig en klimaatadaptief watersysteem

- Beekdal van Beerze geeft ruimte aan beek bij piekbuien. De reserveringsgebieden water worden benut voor vasthouden van water, waaronder realisatie van het Watermolenlandschap.
- Verhogen grondwaterpeil Mortelen.
- Verhogen organische stofgehalte in de bodem met name op de jonge heideontginningen rondom Nieuwedijk.
- Infiltreren en verminderen/vertragen afvoer van water op de flanken: aan- en afvoer meer in balans bij een hoger grondwaterpeil.
- Gebiedsspecifieke maatregelen uit Natuurdoelanalyse (NDA):
 - o NDA3: opheffen van knelpunten (stoppen bemaling, verwijderen van kades) in De Logt.
 - o NDA7: verhogen van waterpeil Beerze.
 - o NDA8: verder verminderen drainerende werking BS100
 - o NDA10: beperken van de ontwatering door landbouwgebied.

Een veerkrachtig en robuust ecosysteem

- Realiseren van een robuuste ecologische verbindingzone van natuurgebied Kempenland-West naar Kampina inrichting ontbrekende schakels in het beekdal van de Beerze (waaronder de overgang A58).
- Een groenblauwe dooradering van de landbouwgronden versterkt de biodiversiteit, verbetert de vochtbalans in bodem en vangt stikstof en fijnstof af naar N2000-gebied.
- Dit deelgebied ligt nabij stikstofgevoelige habitats in de Kampina. De impact op N2000 op het gebied van fijnstof, stikstof en ammoniak, waaronder die van de aanwezige intensieve veehouderijen neemt af.
- Aanleggen gescheiden rioolstelsel Oirschot ten behoeve van verbetering waterkwaliteit. (nu noodoverstort gemengd riool)
- Gebiedsspecifieke maatregelen uit Natuurdoelanalyse (NDA):
 - o NDA28: Onderzoek naar uitbreiding H6410 Blauwgraslanden
 - o NDA36: uitbreiden H91D0 Hoogveenbossen.
 - o NDA38: vershraling herkomstgebieden kwel
 - o NDA39: uitbreiden van H91E0C Beekbegeleidende bossen
 - o NDA43: verbindingzones uitwisseling populaties kamsalamander

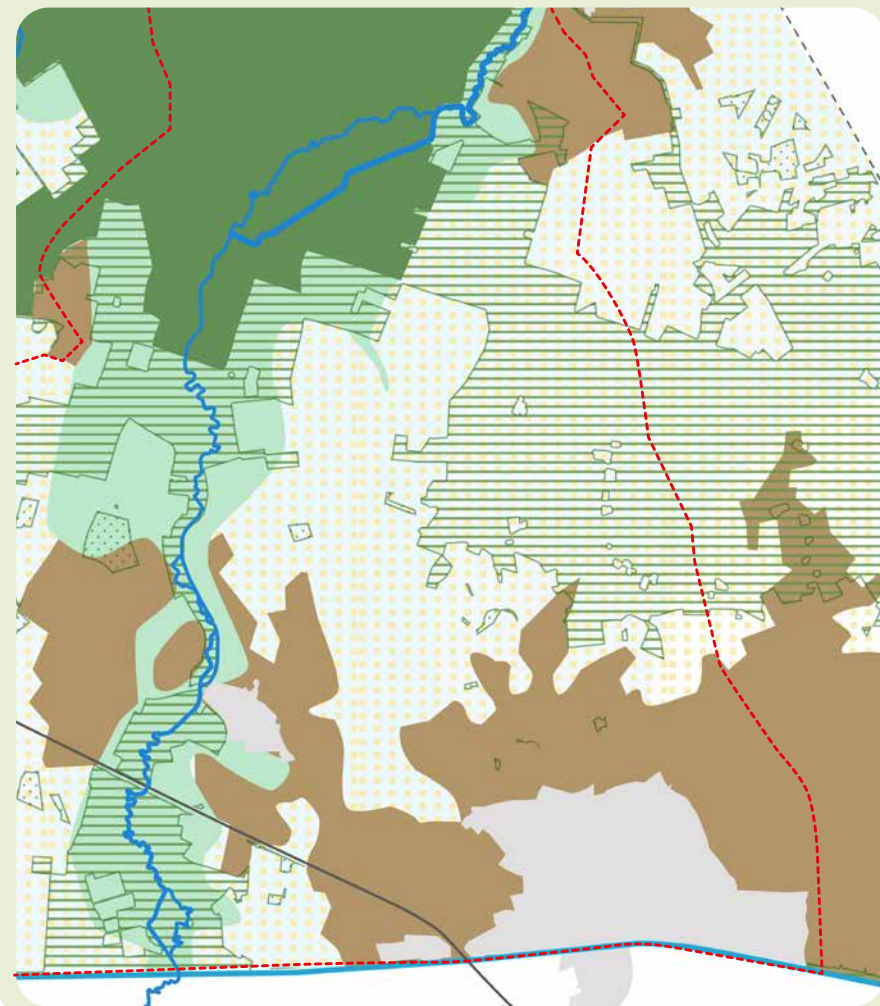

Ruimte voor diversiteit aan agrarisch ondernemerschap

- Percelen in het beekdal zullen vernatten. Dit vraagt om een aanpassing van het grondgebruik en bedrijfsvoering van betrokken bedrijven. Op de flanken van het bovenstroomse deel van de Beerze, zullen stijgende grondwaterstanden juist gunstig uitpakken voor het agrarisch landgebruik.
- Landgebruik in de overgangszone N2000 draagt bij aan natuurherstel van de Kampina. Dit vraagt maatwerk.
- Het gebied kent een diversiteit aan ondernemers en heeft enkele grote aaneengesloten agrarische clusters. Ruimte voor extensivering maar ook voor verduurzaming en technische innovatie van bedrijven.
- Goede landbouwgronden op de flanken blijven beschikbaar.

Legenda

- N 2000
- ▨ NNB
- lager gelegen gronden, teelt volgt peil
- goede vruchtbare landbouwgronden (enkeerdgronden)
- ▨ overige gronden

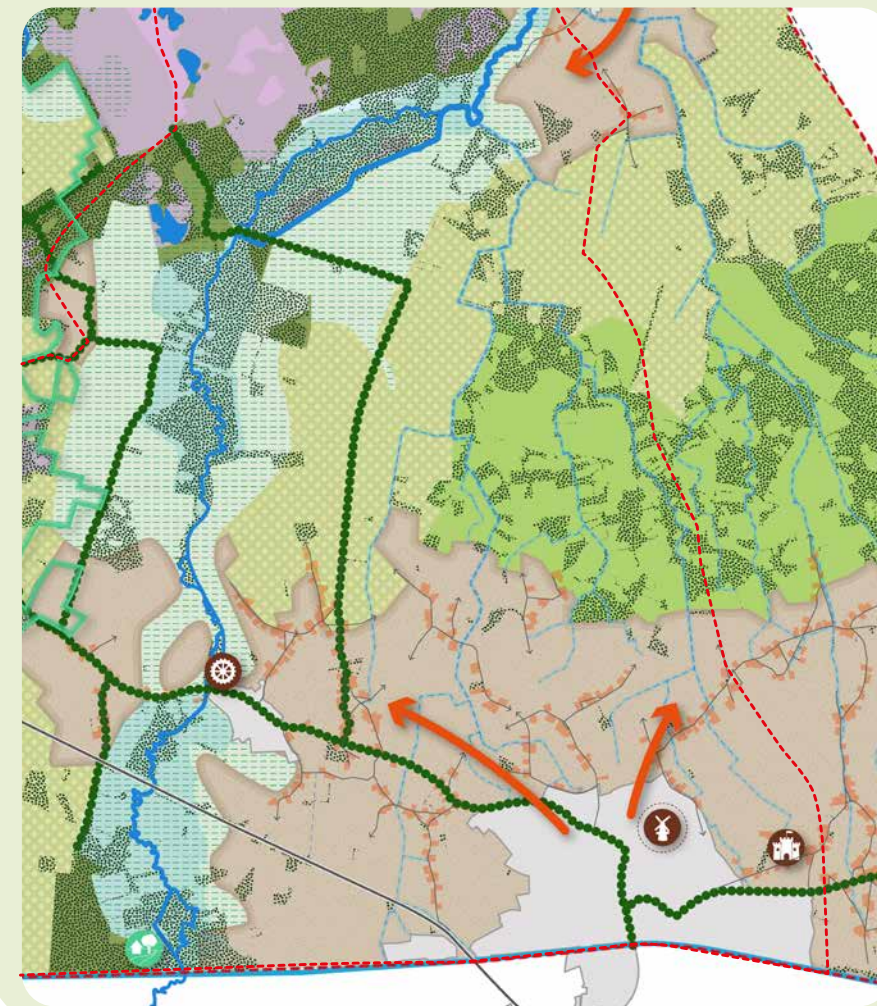

Aantrekkelijk en beleefbaar landschap, met brede meerwaarde

- Koesteren en versterken authentiek landschap De Mortelen.
- Behoudenversterking van het authentiek karakter kampenlandschap.
- Groenblauwe dooradering wordt zodanig toegepast dat het de cultuurhistorische en landschappelijke eigenheid wordt versterkt: afstemming op de verschillende cultuurlandschappen in het gebied.
- Inzet op landschappelijke versterking jonge ontginningen waaronder Nieuwedijk.
- Erven met ruimte voor verbrede en recreatieve activiteiten dragen bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied, met name op enige afstand van N2000 om recreatiedruk te reguleren.

Legenda

- heideontginning
- oude akkerdorpen
- de Mortelen
- ▨ lager gelegen natte gronden
- ▨ beekdalen
- ▨ bossen
- heide
- ▨ lintbebouwing
- laanstructuren
- ⦿ erfgoederen
- ⦿ landgoederen
- ➔ recreatieve verbindingen

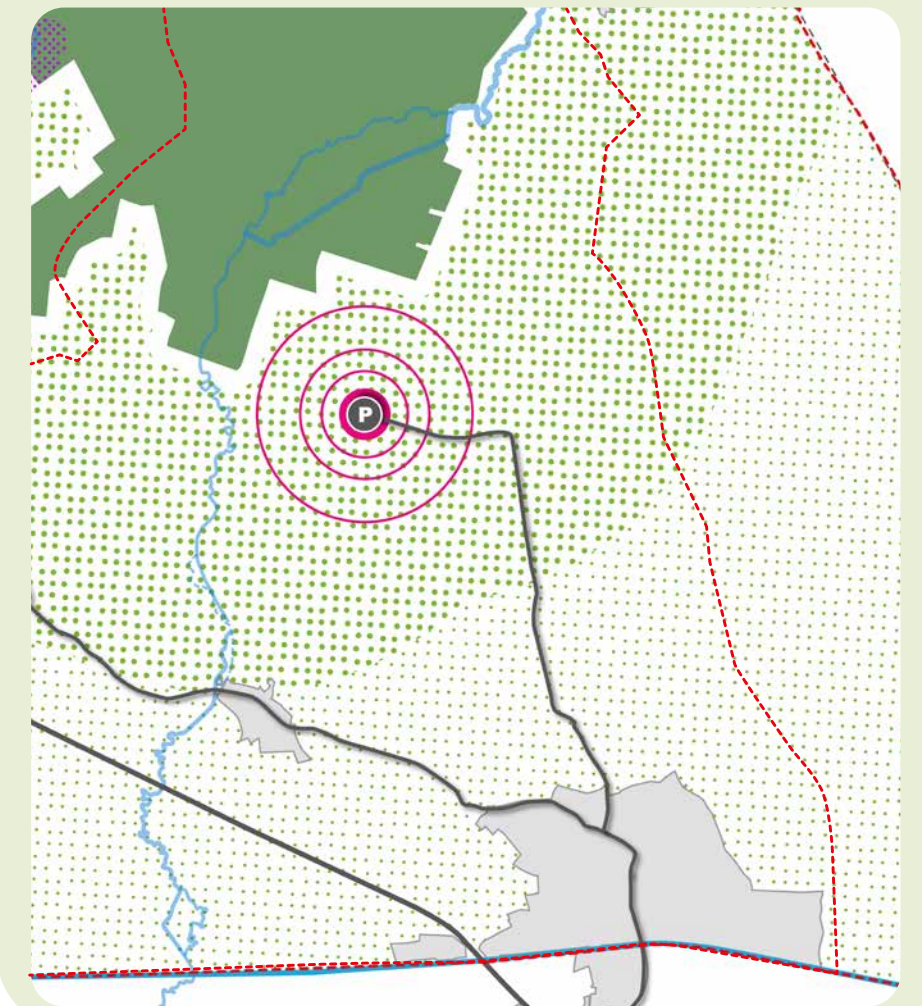

Recreatieve beleving en regulering

- Kampina blijft behouden als rustgebied, daarvoor regulering.
- Het agrarisch gebied ten zuiden van de Kampina heeft de potentie zich te ontwikkelen tot een aantrekkelijk recreatief cultuurlandschap: dit biedt kansen voor nieuwe functies op de erven van stoppende ondernemers, als wel agrarisch ondernemers met verbrede activiteiten. Landschappelijke versterking van het gebied en aanleg van paden zijn daarvoor van belang.
- De bestaande horecapunten als bijvoorbeeld De Rode Haktol, hebben daarbij, op afstand van de kwetsbare natuur van de N2000, de potentie om nog verder te ontwikkelen als recreatief startpunt.

Legenda

- N 2000 intensieve recreatie
- N 2000 extensieve recreatie
- ▨ recreatieve zonering
- ▨ concentratie toeristische en recreatieve voorzieningen gem. Oisterwijk
- ⦿ parkeervoorziening op afstand van N2000

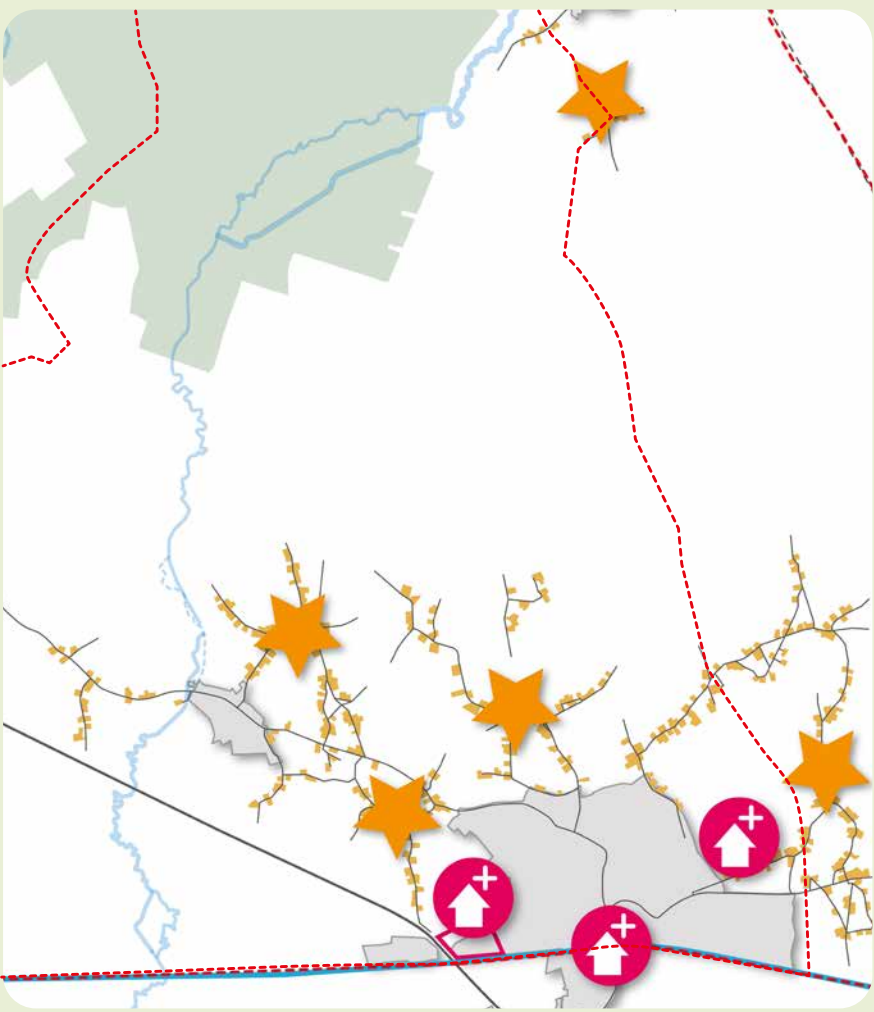

Landschap als basis voor verstedelijking

- Kleine woningbouwopgaven Spoordonk en Oirschot moeten integraal afgewogen worden met wateropgaven, waarbij voldoende ruimte voor waterretentie integraal onderdeel is van de planvorming.
- Buurtschappen en erven bieden ruimte voor kleinschalig bijzondere woonvormen, goed ingepast in het cultuurlandschap.

Legenda

- N 2000
- bestaande dorpen
- bestaande buurtschappen
- kleinschalige nieuwe woonvormen in bestaande buurtschappen
- woningbouwopgaves

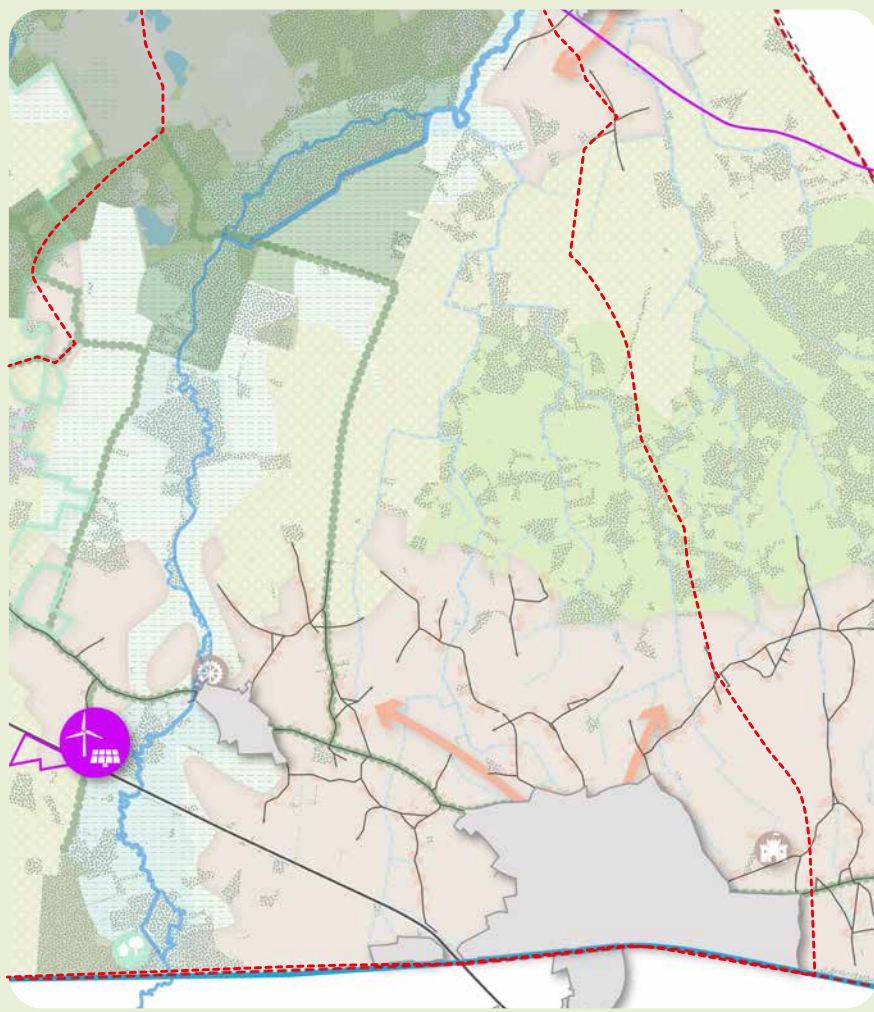

Circulair, beperkte emissies en energieneutraal

- Ruimte voor innovatieve maatregelen veehouderijen om emissies te verminderen en bijdragen aan CO2 opslag, energie opwekken etc

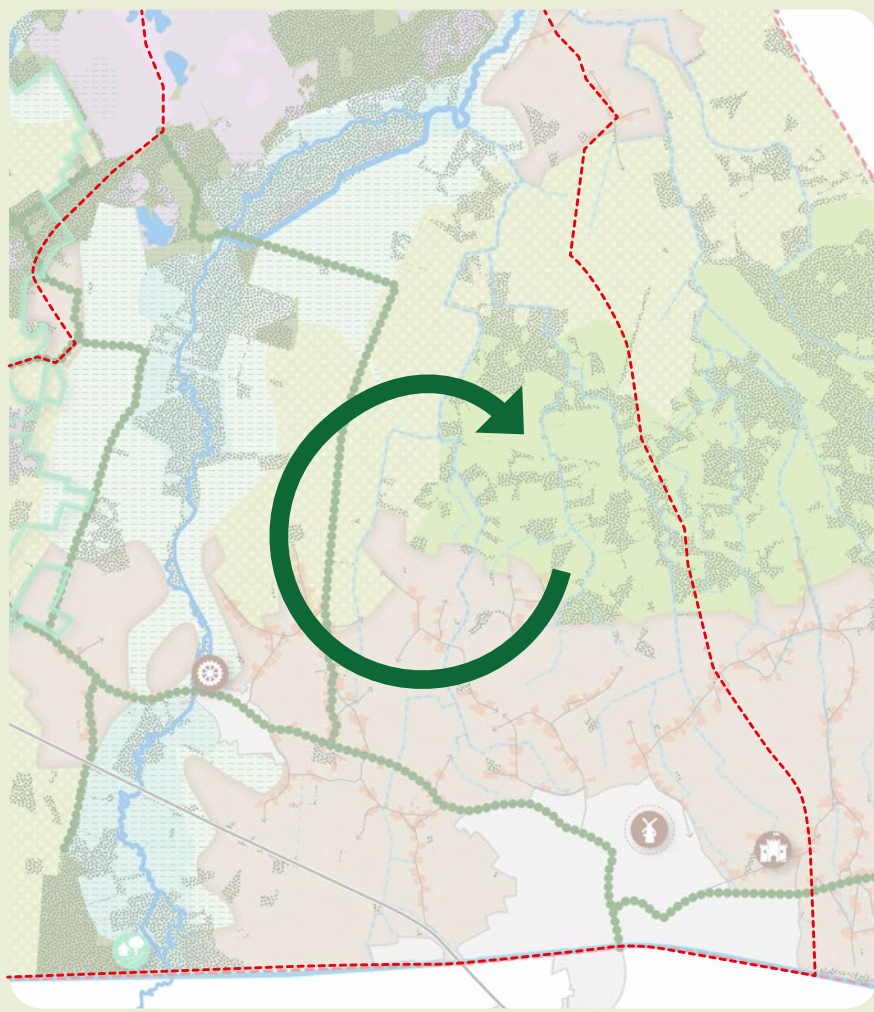
Legenda

- zoekgebieden zonneparken/windmolens

Grond staat in dienst van het gebied

Nader uit te werken

* De uitwerking is de eerste doorvertaling op basis van aanwezige informatie, dit zal worden aangescherpt en verdiept in de visiefase naar 1.0

SCHUURPLEKKEN

Belangrijkste botsende opgaven

- Vernatting in relatie tot grondgebruik en toekomstbestendig ondernemerschap beekdal Beerze
- Toekomst intensieve veehouderijencluster nabij habitatgevoelige N2000

KANSEN

- Ontwikkeling watermolenlandschap en realisatie beekdalpassage over A58
- De goede samenwerking tussen gemeente Oirschot en het ondersteuningsnetwerk (PNB) ten behoeve van ondersteuning van stoppende en omschakelende ondernemers.
- Samenhangende transitie van het cluster Nieuwedijk naar voedsellandschap dat samengaat met versterking biodiversiteit, waterinfiltratie en recreatieve verbreding.

AANBEVELINGEN VERVOLG

Specifieke aanbevelingen met betrekking tot het gebied ten behoeve van het vervolgproces naar de gebiedsvisie 1.0

- Afwegingskader maken voor een goede kwalitatieve beoordeling van nieuwe initiatieven en voorzieningen.
- Gesprek opstarten met ondernemers cluster Nieuwedijk over hun toekomstperspectieven en mogelijkheden in het gebied.

legenda

- N2000
- NNB
- EVZ
- reservering waterbering (verordening ruimte PNB)
- vernatting gronden na watertransitie (grondwatertrap I-IIA)
- vruchtbare landbouwgrond
- drinkwaterwinning
- boringsvrije zone drinkwaterwinning
- onderbemaling
- recreatieve druk
- intensieve veehouderijen (varkens, geiten/nertsen, koeien, kippen)
- melkveehouderijen

